

Algemeen	
Onderwerp	Onderzoek Poortwachtersfunctie Ernstige Dyslexie
Verspreiden	Nee
Contactpersoon	Rik Post
Eenheid	Sturing
E-mail	r.post@regiogv.nl
Kenmerk	
Datum	15 maart 2022

Voorstel

Nummer	Omschrijving
Voorstel 1.	Akkoord gaan met uitvoering door de Regio van bijgevoegd onderzoek naar de inrichting van de Poortwachterfunctie ernstige dyslexie in onze regio.
Voorstel 2.	
Voorstel 3.	
Voorstel 4.	

Behandeling

Datum	Overleg	Doel	Conclusie
22-03-22	Ambtelijke klankbordgroep	Bespreken	akkoord.
07-04-22	Directie-overleg	Adviseren	
21-04-22	Portefeuillehoudersoverleg	Kennisnemen	
Datum	Maak een keuze	Maak een keuze	
Datum	Maak een keuze	Maak een keuze	
Datum	Maak een keuze	Maak een keuze	
Datum	Maak een keuze	Maak een keuze	

Toelichting

Beknpte toelichting

In onze regio maken op basis van de prevalentiecijfers teveel kinderen gebruik van Ernstige Dyslexieondersteuning. Zowel vanuit normalisering, demedicalisering en financieel beheer is het onwenselijk dat zoveel kinderen deze diagnose Ernstige Dyslexie ontvangen. Onderzoek moet uitwijzen hoe dat komt en hoe we dat met onder andere een gewijzigde inrichting van de Poortwachtersfunctie naar een meer gebruikelijk niveau krijgen. De focus van het onderzoek is verschoven en minder gericht op hoe en waarom van de stijging en moet vooral duidelijke aanbevelingen opleveren over instroom bij de poortwachter om vervolgens aan de juiste knoppen te kunnen draaien.

Bijlage(n)

Nummer	Omschrijving
Bijlage 1.	Concept onderzoeksopzet
Bijlage 2.	
Bijlage 3.	

Algemeen	
Onderwerp	Onderzoek Poortwachtersfunctie Ernstige Dyslexie
Verspreiden	Nee
Contactpersoon	
Eenheid	Sturing
E-mail	
Kenmerk	
Datum	15 maart 2022

Voorstel

Akkoord gaan met uitvoering door de Regio van bijgevoegd onderzoek naar de inrichting van de Poortwachterfunctie ernstige dyslexie in onze regio.

Kernboodschap

In onze regio maken op basis van de prevalentiecijfers teveel kinderen gebruik van Ernstige Dyslexieondersteuning. Zowel vanuit normalisering, demedicalisering en financieel beheer is het onwenselijk dat zoveel kinderen deze diagnose Ernstige Dyslexie ontvangen.

Onderzoek moet uitwijzen hoe dat komt en hoe we dat met onder andere een gewijzigde inrichting van de Poortwachtersfunctie naar een meer gebruikelijk niveau krijgen. De focus van het onderzoek is verschoven en minder gericht op hoe en waarom van de stijging en moet vooral duidelijke aanbevelingen opleveren over instroom bij de poortwachter om vervolgens aan de juiste knoppen te kunnen draaien.

Aanleiding

Per 2021 is er een nieuw contract afgesloten voor Ernstige Dyslexiezorg. Gezien de jarenlange groei (zie tabel) was de wens om vooraf onderzoek te doen naar aard en omvang van die groei. Dit is niet tijdig gelukt. Nu het contract reeds gesloten is zijn gemeenten van mening dat vanuit normalisering en kostenbeheersing vooral gezocht moet worden naar mogelijkheden om de instroom te verminderen.

Gemeente	#client 2017	#client 2018	#client 2019	#client 2020
Blaricum	8	9	18	18
Gooise Meren	83	108	123	102
Hilversum	98	109	118	99
Huizen	53	62	90	74
Laren	20	21	36	29
Weesp	12	20	28	36
Wijdmeren	51	55	59	38
Eindtotaal	325	384	472	396

Let op: het daadwerkelijke aantal cliënten ligt lager dan in deze tabel wordt weergegeven, omdat cliënten niet direct uit het systeem verdwijnen als ze uitbehandeld zijn. Ook loopt de behandeling van een kind vaak over de grens van een kalenderjaar heen en wordt de leerling daardoor in beide jaren meegeteld. Deze cijfers laten echter wel zien dat het aantal cliënten toeneemt.

Daarom wordt onderzoek in aangepaste vorm wel als wenselijk gezien. Bovendien kan dat nog gebruikt worden voor de meervoudig onderhandse aanbesteding voor de Poortwachtersfunctie per juli 2023. In het Portefeuillehoudersoverleg van 10 maart is nog een onderzoeksvraag toegevoegd of Ernstige Dyslexie wel onder de jeugdhulp thuishoort.

Doel

- In kaart brengen van de aantallen en kenmerken van de kinderen die zich melden aan de Poort met een vermoeden van Ernstige Dyslexie. Op regioniveau, gemeentelijk en per school.
- Zicht op diverse maatregelen die andere regio's hebben genomen die effect hebben om het aantal aanmeldingen omlaag te krijgen.
- Kenmerken van verschillende toegangen/poortwachters in beeld krijgen
- Regelruimte vaststellen van de Poortwachter om te normaliseren en in de toepassing van de toelaatbaarheidscriteria Ernst, hardnekkigheid en specificiteit .

- Inzicht in beoordeling van kwaliteit en kwantiteit van de ondersteuningsniveau 1-3 van het onderwijs op niveau samenwerkingsverband en grotere schoolbesturen. (o.a. talent primair, Stip , Proceon, AT)
- Input voor de contracteisen van de Meervoudig onderhandse aanbesteding van de poortwachtersfunctie per juli 2023.

Argumenten

De Jeugdwet benoemt een aantal transformatiedoelen :

- Preventie en uitgaan van de eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk.
- Demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen.

We moeten onderzoeken waarom het in onze regio met Ernstige Dyslexie niet lukt de transformatiedoelen te behalen en het aantal aanmeldingen bij de Poortwachter laag te houden en de Poortwachter een belangrijkere rol te laten vervullen bij het normaliseren van verschillen. Ook de financiële beheersbaarheid speelt een rol met geconstateerde tekorten in de jeugdzorg.

Kanttekeningen

- Een te eenzijdige focus op de Poortwachtersfunctie om te kunnen komen tot beheersmaatregelen kan er toe leiden dat mogelijk andere verbeterpunten buiten beschouwing blijven. Er zal daarom ook wat breder gekeken worden in de analyse van data en bij andere regio's en samenwerkingsverbanden om te kunnen vergelijken.
- Normen in de samenleving over wat we normaal vinden, veranderen. Onder invloed van stijgende verwachtingen en de noodzaak om te kunnen omgaan met toenemende complexiteit in onze samenleving ontwikkelt zich steeds een 'nieuw normaal'. Er is daarnaast een steeds strakker keurslijf van de normaliteit. Ook vanwege de toenemende verwachtingen die ouders van hun kind hebben. Er lijkt een fixatie om afwijkingen van het gemiddelde bij kinderen in verschillende ontwikkelingsstadia, liefst zo vroeg mogelijk, vast te stellen. Kinderen worden vergeleken met het gemiddelde – vergelijk de groeicurve van het consultatiebureau. Als zij buiten de bandbreedte zitten, gaan de seinen op oranje of zelfs rood – en volgt een diagnose en eventueel een label, dat toegang verschaft tot hulp of therapie. Accepteren we (ouders, scholen, gemeenten) risico's? Hoever gaan we in het uitsluiten van elk risico?

Financiën

De kosten van dit onderzoek zullen gedekt worden uit reserve transformatiefonds jeugd bij de Regio.

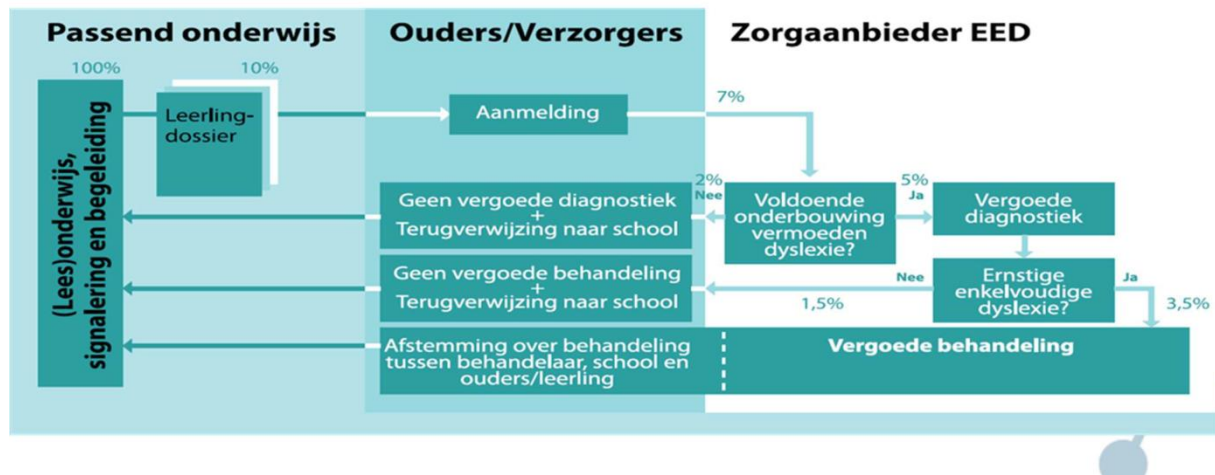
Uitvoering

Dit onderzoek vindt grotendeels plaats buiten het gemeentelijke domein. Wel zal contractbeheer data-analyses moeten opleveren. Ook van het Samenwerkingsverband en aantal scholen wordt medewerking verwacht.

Bijlage(n)

Conceptonderzoeksopzet

Werkzaamheden

Onderzoeksopzet Poortwachterfunctie EED

Inleiding

Bij de transitie van de jeugdzorg eind 2014 is er gekozen om een regionale Poortwachtersfunctie in te richten voor Ernstige Enkelvoudige Dyslexie. Deze werd ingevuld door een organisatie met expertise en ervaring in het screenen en behandelen van dyslexie. Dossiers van school met daarin onder meer toetsresultaten voor lezen en spellen en beschrijving wat de school gedaan heeft om de achterstand van de leerling op dit gebied in te lopen (ondersteuning op zorgniveau 1-3 zorgvuldig doorlopen is voorliggend op verwijzing). De Regio screent het dossier op compleetheid en dient dit in bij de screeningsorganisatie ABC. Deze beoordeelt inhoudelijk of voldaan is aan de voorwaarden voor door de gemeente vergoede dyslexiebehandeling (zorgniveau 4). Op dit moment wordt 1 op de 4 aangeboden dossiers afgewezen. In Nederland is 3 tot 10 procent van de leerlingen dyslectisch, denken wetenschappers. Sommige wetenschappers zeggen dat dat percentage mogelijk nog lager ligt omdat zij van mening zijn dat er vooral sprake is van slecht lees- en spellingsonderwijs. In het VO ligt het percentage leerlingen met een dyslexieverklaring overigens op 14% volgens onderzoek van de inspectie in 2019. Met uitschieters naar 30%. Dyslexie wordt vaak vastgesteld nadat kinderen in groep 3 van de basisschool zijn begonnen met lezen.

Vanaf 2015 is regionaal een oplopende lijn te zien van het aantal kinderen dat aangemeld en toegelaten wordt met het vermoeden van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie. Inmiddels zijn er in onze regio veel meer kinderen met Ernstige Dyslexie in behandeling dan op basis van prevalentie te verwachten is. Opvallend is verder dat de kans op een diagnose erg verschillend is naargelang de socio-economische achtergrond van de ouders. Kinderen van ouders die hoger onderwijs gevolgd hebben en/of een bovenmodaal inkomen krijgen veel vaker een diagnose. Meer dan 90 procent van de leerlingen met een dyslexieverklaring in het basisonderwijs heeft middelbaar of hoger opgeleide ouders. De huidige praktijk van screening en diagnosestelling is daarmee tevens een belangrijke factor van kansenongelijkheid. Binnen een jaar haalt 75% van de kinderen de achterstand tov groepsgenootjes in. Als dyslexiebehandelaren als RID dit met één afspraak in de week gedurende 40 weken bereiken, waarom lukt dat dan op school niet?

Onderzoek kan uitwijzen waarom er zoveel kinderen met Ernstige Dyslexie worden aangemeld en wat we daar aan met name bij de herinrichting van de poortwachtersfunctie kunnen doen.

Probleemdefinitie

In onze regio maken teveel kinderen gebruik van Ernstige Dyslexieondersteuning. Hoe komt dat en hoe kunnen we dat met onder andere een gewijzigde inrichting van de Poortwachtersfunctie naar een gebruikelijk niveau krijgen?

Globaal zitten er regionaal 3000 kinderen in groep 4. Blomert deed in opdracht van het CVZ een prevalentiestudie en kwam uit op 3,6% leerlingen met ernstige lees- en spellingproblemen. Dat zou betekenen dat er in onze regio 105 kinderen nieuw in Ernstige Dyslexie behandeling komen per jaar. We hebben echter met ruim 200 kinderen nieuw in behandeling bijna het dubbele als op basis van de prevalentie verwacht mag worden. Nog afgezien dat door een aantal wetenschappers deze prevalentie als te hoog gezien wordt. De verwachting is dus dat dit naar beneden kan en moet. Kan er door de Poortwachter scherper gestuurd worden op toelatingscriteria? En wat is daar dan voor nodig?

Onderzoeksdoel

- In kaart brengen van de kenmerken van de kinderen die zich melden aan de Poort met een vermoeden van Ernstige Dyslexie. Op regioniveau, gemeentelijk en per school.
- Zicht op diverse maatregelen die andere regio's hebben genomen die effect hebben om het aantal aanmeldingen omlaag te krijgen.
- Kenmerken van verschillende toegangen/poortwachters in beeld krijgen
- Regelruimte vaststellen van de Poortwachter om te normaliseren en in de toepassing van de toelaatbaarheidscriteria Ernst, hardnekkigheid en specificiteit.
- Inzicht in beoordeling van kwaliteit en kwantiteit van de ondersteuningsniveau 1-3 van het onderwijs op niveau samenwerkingsverband en grotere schoolbesturen. (o.a. talent primair, Stip, Proceon, AT)

Beoogd onderzoeksresultaat

- Rapportage die inzicht biedt in aard en omvang van de populatie die EED ondersteuning ontvangt
- Inzicht in verschillen en overeenkomsten in werkwijze, criteria en beoordelingen van andere toegangspoorten als huisarts en gemeente.
- Set van mogelijke beheersmaatregelen om Poortwachterfunctie anders vorm te geven. Resultierend in terugbrengen van aantal aanmeldingen en per 1 januari 2024 een prevalentie van maximaal 3,6 % kinderen nieuw in behandeling per jaar.

Methode van onderzoek

Literatuuronderzoek 30 -50

Data- analyse zowel DLP als gegevens Poortwachter 60 -100 uur

Gesprekken met aanbieders poortwachters en onderwijs 40 -70 uur

Rapportage 50-70

Besprekingen presentaties 20

Planning

1. Start half mei. Doorlooptijd 4 maanden.
2. Bureauonderzoek naar aantallen via DLP Poortwachter en SWV,
3. gegevens van ED populatie zoals gemeente/scholen, besturen. (beginleeftijd ,doorlooptijd overige jeugdhulp etc)
4. criteria en hardheid daarvan onderzoeken met ABC en andere poortwachter zoals Zien in de klas.
5. Vergelijking met 2 tal omliggende regio's als Eemland en Utrecht Stad.
6. Rapportage maken met aanbevelingen en maatregelen. Juni/juli
7. conceptaanbevelingen rapportage delen met Regio samenwerkingsverband en ABC
8. Bespreking rapport, inclusief bevindingen SWV en ABC , met gemeenten augustus/september

9. afspraken maken met ABC om met ingang nieuwe schooljaar te sturen volgens nieuwe richtlijnen. September

vervolgplanning inkoop

10. Komen tot criteria MOA op basis eerste bevindingen ABC december/januari 2023
11. Bestek schrijven februari/maart 2023
12. MOA uitzetten april 2023
13. Nieuw contract 1 juli 2023.

Betrokken partijen

Gemeenten
Aanbieders
samenwerkingsverbanden
scholen
Poortwachter (S)
NKD

Bronvermelding

1. Inspectierapport Dyslexieverklaringen verschillen tussen scholen nader bekeken. 2019
2. Is dyslexie een stoornis? Lezing door hoogleraar/onderwijspedagoog Anna Bosman 2020
3. <http://www.kwaliteitsinstituutdyslexie.nl/dyslexie-gevolg-slecht-onderwijs> 2017 .
4. Beleid en ontwikkelingen bij ernstige enkelvoudige dyslexie Ed Smeets 2020
5. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/40/lichte-toename-kinderen-met-dyslexie>
6. <https://www.rid.nl/dyslexie/dyslexiebehandeling/>
7. <https://www.swvunita.nl/professionals/arrangementen/dyslexie/>
8. <https://blog.pedagogiek.nu/blog/2019/10/07/bestaat-dyslexie-en-is-het-een-relevante-vraag/>
- 9.